



ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 4 Ιανουαρίου 2020
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΚΕΙΜΕΝΟ 1 (ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ)

Ο διάλογος στην εποχή του Διαδικτύου

Από τη φύση του, ο άνθρωπος έχει τη ροπή να αποζητά την έγκριση των άλλων, την επιβεβαίωση και την επιδοκμασία, γι' αυτό και συχνά πολλοί παρακολουθούν ξένα «ποσταρίσματα» προσπαθώντας να βεβαιωθούν ότι βρίσκονται στο ίδιο μήκος κύματος προτού εκφραστούν ανοιχτά.

«Πολύ σύντομα, κανένας δεν θα θυμάται τη ζωή πριν από το Διαδίκτυο», γράφει ο Καναδός δημοσιογράφος Μάικλ Χάρις (Michael Harris) στο βιβλίο του, «Το τέλος της απουσίας: Διεκδικώντας εκ νέου όσα χάσαμε σε έναν κόσμο διαρκούς σύνδεσης» (The End of Absence: Reclaiming What We've Lost in a World of Constant Connection). Όπου «το τέλος της απουσίας» δεν μπορεί να σημαίνει τίποτε άλλο παρά «η αρχή της παρουσίας». Ή αλλιώς, και με βάση το σκεπτικό του Χάρις, πολύ σύντομα κανένας δεν θα θυμάται πώς ήταν κάποτε να είσαι μόνος με τον εαυτό σου, με τις σκέψεις σου.

«Παρών», σε αυτό το πλαίσιο, δεν θα μπορούσε να σημαίνει παρά το ότι κάποιος είναι επίσης ενεργός, συμμετοχός στα κοινά. Πράγματι, πολλά έχουν γραφεί και ειπωθεί για τη σημασία του Διαδικτύου, και κυρίως των κοινωνικών δικτύων, σε κορυφαία δραματικά πολιτικά γεγονότα της εποχής μας. Πιο κλασικό παράδειγμα, οι εξεγέρσεις στον ισλαμικό κόσμο: πληροφορίες, μηνύματα-ενημερώσεις των ομάδων που συμμετείχαν στις διαδηλώσεις και τις κινητοποιήσεις ή για κρούσματα βίας από τα καθεστώτα που κινδύνευαν να χάσουν την ισχύ τους, «ταξίδεψαν» σε όλο τον πλανήτη. Ακόμα όμως και σε πιο απλά (έως και κωμικά) γεγονότα, όπως την πρόσφατη δήλωση Τούρκου υπουργού, σύμφωνα με τον οποίο οι γυναίκες δεν επιτρέπεται να γελούν δημοσίως, το Facebook αποτέλεσε μέσον διαφωνίας και



αντίδρασης- και μάλιστα, με χιούμορ: εκατοντάδες Τουρκάλες φωτογραφήθηκαν σε δημόσιους χώρους να γελούν φαρδιά- πλατιά προς την κάμερα.

Αν στην προκειμένη περίπτωση οι τοποθετήσεις στοιχειωδώς σκεπτόμενων ανθρώπων συμπίπτουν, σε άλλα, πιο λεπτά και αμφιλεγόμενα ζητήματα, το κλίμα στις ανταλλαγές σχολίων στα κοινωνικά δίκτυα γίνεται πολλές φορές από ένθερμο έως και δηλητηριώδες. Σε ό,τι αφορά τα καθ' ημάς, όποιος έχει παρουσία είτε στο Twitter είτε/ και Facebook, ειδικά μετά το 2008, τη δολοφονία Γρηγορόπουλου και το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης, θα έχει γίνει θεατής (ή και συμμετοχός) τέτοιων «καυτών» διαφωνιών αν όχι λογομαχιών που συχνότατα όμως αποκτούν χαρακτήρα αγοραίο, «καφενειακό». Λογικό και ίσως αναπόφευκτο: όπως και σε άλλες, πιο παραδοσιακές, συμβατικές κοινωνικές εκδηλώσεις και συναθροίσεις, ορισμένοι χρήστες των κοινωνικών δικτύων φαίνεται πως χρησιμοποιούν τα τελευταία για να εκτονώνονται παρά επειδή αναζητούν έναν επικοινωνιακό διάλογο, μια ουσιαστική ανθρώπινη επαφή.

Σε κάθε περίπτωση, η θεωρία θέλει τα κοινωνικά δίκτυα να προωθούν και να ευνοούν τελικώς τη διαφωνία, τον αντίλογο – έστω και αν πολλές φορές τα όρια ανάμεσα στον καλώς εννοούμενο διάλογο και στην ανταλλαγή ύβρων παύουν να είναι σαφή. Αυτό λέει η θεωρία. Στην πράξη όμως;

Πριν από λίγες ημέρες, το γνωστό αμερικανικό πανεπιστήμιο Rutgers και το ερευνητικό κέντρο Pew Research Center έδωσαν στη δημοσιότητα έκθεση βάσει της οποίας, τουλάχιστον στις Ηνωμένες Πολιτείες, στα κοινωνικά δίκτυα, όπως στο Twitter και το Facebook, οι διαφορετικές απόψεις και οι διαφωνίες πάνω σε δημόσια ζητήματα μοιάζουν, όλως παραδόξως, να εκλείπουν. «Οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν τα κοινωνικά δίκτυα», δήλωσε στους New York Times ο Κιθ Χάμπτον, καθηγητής Επικοινωνίας στο Rutgers και συγγραφέας της εν λόγω έκθεσης, «ανακαλύπτουν νέους τρόπους να εκφραστούν πολιτικά, υπάρχει όμως μια μεγάλη διαφορά ανάμεσα στην πολιτική συμμετοχή και την προδιάθεση. Οι άνθρωποι είναι λιγότερο πιθανό να εκφράσουν την προσωπική τους άποψη και να εκτεθούν στην αντίθετη πλευρά και αυτή την έκθεση είναι που χρειάζεται να βλέπουμε σε μια δημοκρατία».

Ηλίας Μαγκλίνης, εφημ. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 07.09.2014

(ελαφρώς διασκευασμένο κείμενο)

Παρατηρήσεις

A.1. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο της 3^{ης} και 4^{ης} παραγράφου σε ένα κείμενο 70-80 λέξεων.

Μονάδες 15

- A.2.** Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με τη λέξη **Σωστό** αν τις θεωρείτε σωστές και με τη λέξη **Λάθος** εάν τις θεωρείτε λανθασμένες.
- α.** Είναι στη φύση του ανθρώπου να εξετάζει ποια γνώμη διαμορφώνουν οι άλλοι για αυτόν.
 - β.** Το κλίμα στις ανταλλαγές σχολίων στα κοινωνικά δίκτυα γίνεται σπάνια φιλικό.
 - γ.** Τα κοινωνικά δίκτυα φαίνεται πως χρησιμοποιούνται για εκτόνωση παρά για την αναζήτηση ενός εποικοδομητικού διαλόγου.
 - δ.** Σύμφωνα με την έκθεση του Κιθ Χάμπτον, οι άνθρωποι μέσω των κοινωνικών δικτύων συνήθως εκφράζουν την προσωπική τους άποψη και εκτίθενται στην αντίθετη πλευρά.

Μονάδες 10

- B.1.** Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη και τον τρόπο ανάπτυξης της 3^{ης} παραγράφου: «*Παρών*», σε αυτό το πλαίσιο, ... *προς την κάμερα*». Γιατί ο συντάκτης επιλέγει τον συγκεκριμένο τρόπο ανάπτυξης;

Μονάδες 5

- Γ.** Στο άρθρο που διαβάσατε γίνεται λόγος για τον διάλογο μέσω του διαδικτύου. Εσείς, ως ομιλητής/ τρια σε σχετική ημερίδα που οργανώνει το σχολείο σας, να συντάξετε το κείμενο που θα εκφωνήσετε στο οποίο θα παρουσιάζετε την προσφορά των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και του διαδικτύου γενικότερα στην ανάπτυξη του διαλόγου κυρίως μεταξύ των νέων. (250- 300 λέξεις).

Μονάδες 20

B. ΚΕΙΜΕΝΟ 2 (ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ)

Αφού άκουγε επί δύο ώρες τα παράπονα των πελατών μέσα από τα ακουστικά, το κεφάλι της βούιζε σε σμήνος από σφήκες. Τα μάτια της έτσουζαν στην οθόνη του κομπιούτερ αναβόσβηναν μόνο κάτι πράσινοι αριθμοί. Αναζήτησε μία διέξοδο, ωστόσο οι τοίχοι δεν πρόσφεραν κάποια διαφυγή και από το πόστο της, η οθόνη της αίθουσας έδειχνε άλλους αριθμούς, ακόμα πιο ανησυχητικούς: γενικές στατιστικές πληροφορίες για τους βασικούς δείκτες κίνησης και επιδόσεων, καθώς και το επίπεδο κίνησης κάθε τηλεφωνητή και το μέσο χρόνο αναμονής απάντησης. Δύο λεπτά. Δεκαπέντε κλήσεις στη σειρά για τους δεκαέξι τηλεφωνητές της αίθουσας. «Καλημέρα σας, είμαι η Έμα», πρόφερε βιαστικά, όπως της είχαν μάθει κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, «πώς μπορώ να σας εξυπηρετήσω;» Άκουσε το πρόβλημα

του χρήστη. Αντιμέτωπος το αίνιγμα που έκρυβαν πίσω τους οι αριθμοί στην οθόνη αφής. Προσπάθησε να φανεί πειστική. Ο χρήστης άρχισε να φωνάζει. Του εξήγησε ότι ήταν άσκοπο να τα βάζεις μαζί της για την κακή λειτουργία της υπηρεσίας, εκείνη δεν μπορούσε να διατυπώσει παράπονα, δεν διέθετε έντυπο υλικό, το μόνο που μπορούσε να κάνει ήταν να επαληθεύσει τα στοιχεία. Είχε την αίσθηση ότι ο χρήστης δεν συνειδητοποιούσε πως βρισκόταν εκεί, ζωντανή, αληθινή, αλλά ότι τη θεωρούσε προέκταση του κομπιούτερ - μία άυλη οντότητα, ανόργανη. Και υπό μια έννοια αυτό ήταν. «Το πληροφοριακό σύστημα συνίσταται σε πλατφόρμες software που προκαθορίζουν και κατευθύνουν κάθε χειρισμό μου με την παραμικρή λεπτομέρεια», εξήγησε γλυκά, «τις διαδικασίες αυτές δεν μπορεί να τις τροποποιήσει κανένας χειριστής. Λυπάμαι». Η βοηθός ξεπρόβαλε πίσω από το παραβάν. Την επιτηρούσε. Τους επιτηρούσε. Η επίδοσή τους ήταν διαρκώς υπό έλεγχο.

Melania Mazzucco, Μια τέλεια μέρα, εκδ. ΜΟΝΤΕΡΝΟΙ ΚΑΙΡΟΙ, σελ.149-150

Παρατηρήσεις

A.1. Σε μια παράγραφο 80-100 λέξεων να παρουσιάσετε τις ψυχοσωματικές επιδράσεις που υφίσταται η ηρωίδα από τη χρήση του κομπιούτερ στην εργασία της καθώς και τον τρόπο που αντιμετώπισε την ίδια ο διαδικτυακός συνομιλητής της.

Μονάδες 15

B.1. Να εντοπίσετε ένα (1) σχήμα λόγου στο απόσπασμα. Τι επιδιώκει η συγγραφέας με τη χρήση του;

Μονάδες 5

B.2. Στο απόσπασμα υπάρχουν στοιχεία προφορικότητας του λόγου. Να εντοπίσετε δύο (2) διαφορετικά στοιχεία κάνοντας μία αντίστοιχη αναφορά για το καθένα στο απόσπασμα. Πώς επηρεάζουν το ύφος του λόγου;

Μονάδες 10

Γ. Με αφορμή το κείμενο που διαβάσατε να παρουσιάσετε σε μια παράγραφο 100-120 λέξεων τα συναισθήματα που σας δημιουργούνται όταν στέλνετε διαδικτυακά μηνύματα σε άλλους χρήστες και δεν σας απαντούν, αγνοώντας τα.

Μονάδες 20